

Tisková zpráva

Vlaštovky letí pro miminka z kojeneckých ústavů

Praha, 21. 3. 2017

Symbolicky v první jarní den odstartovala kampaň **Z rodiny doletí dál** s motivem papírové vlaštovky. Otevřená iniciativa **Dobrý start** chce prostřednictvím kampaně **upozornit na problematiku dětí v kojeneckých ústavech a vyvolat veřejnou debatu** o tomto tématu. Kampaň kromě padesátky známých osobností v den zahájení podpořily také desítky vlaštovkových happeningů po celé České republice. Organizátoři iniciativy věří, že papírové vlaštovky přilákají pozornost k tématu opuštěných dětí v kojeneckých ústavech a že politici konečně začnou jednat v zájmu těchto dětí.

*„Chceme, aby ještě v tomto období byl **připraven a přijat zákon, který umožní postupně úplně zakázat umístování malých dětí do kojeneckých ústavů a dalších zařízení,**“* představuje hlavní cíl iniciativy **Dobrý start** režisérka Linda Jablonská. Upozorňuje, že politici problém léta odsouvají. Letos v červnu má návrh zákona konečně předložit Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Česká republika je jednou z úplně posledních zemí Evropy, kde je umístování malých dětí do ústavů vůbec možné.

„Novela přinese také sjednocení systému péče o ohrožené děti pod jedno ministerstvo, což umožní aktivnější jednání úřadů v zájmu samotných dětí,“ vysvětluje Klára Laurenčíková, předsedkyně vládního Výboru pro práva dítěte a jedna ze zakládajících členů iniciativy. Systém je nyní roztříštěný mezi tři ministerstva, což neumožňuje jeho transformaci, efektivní řízení ani financování.

„Sjednocení nyní bohužel vázne na premiéru Bohuslavu Sobotkovi, který téma ohrožených dětí dlouhodobě odkládá,“ konstatuje Zdeněk Soudný, ředitel organizace Dobrá rodina, která je třetím zakládajícím členem iniciativy. *„Premiér si neuvědomuje, že dětem běží čas daleko rychleji než nám dospělým. Prvním krokem teď musí být jeho jasný pokyn ministrům, aby zahájili jednání, která povedou k rychlé a efektivní dohodě o sjednocení,“* upozorňuje Zdeněk Soudný.

Název kampaně **Z rodiny doletí dál** poukazuje na fakt, že děti z rodin či náhradní rodinné péče mají výrazně lepší start do života než děti z ústavů. Ty se musí potýkat s mnoha psychickými i sociálními problémy a deprivacemi, a to nejen na začátku svého života, ale i v dospělosti. Podpořit transformaci systému může nyní na webové, facebookové a instagramové stránce se svými fotkami s vlaštovkami také široká veřejnost

Kontakty

Linda Jablonská (režisérka filmu V nejlepší zájmu dítěte)
tel.: +420 602 622 707, linda.jablon.seznam.cz

Irena Hejdová (scenáristka filmu V nejlepší zájmu dítěte)
tel.: +420 777 090 898, irena.hejdova@gmail.com

Klára Laurenčíková (předsedkyně Výboru pro práva dítěte)
tel.: +420 777 563 533, klaralaura@centrum.cz

Julie Kochová (Dobrá rodina, o. p. s.)
tel.: +420 606 112 669, julie.kochova@dobrarodina.cz

Odkazy

www.dobrystart.cz
<https://www.facebook.com/zrodinydoletidal/>
<https://www.instagram.com/dobrystart/>
[film V nejlepší zájmu dítěte](#)
[petice za omezení ústavní péče pro nejmenší děti](#)
www.dobrarodina.cz

Podporovatelé kampaně

Asociace Dítě a Rodina	Latus pro rodinu
Síť pro rodinu	Centrum J. J. Pestalozziho
Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové	Cestou necestou
Amalthea	STŘED
Rozum a Cit	Centrum pro rodinu Náruč
Vteřina poté	Salinger
Nadační fond J&T	Prevent 99
Centrum pro dítě a rodinu Valika	ÚSMĚV
Děti patří domů	RC Routa
Barevný svět dětí	DaR – Centrum pro dítě a rodinu

Děkujeme sponzorům!

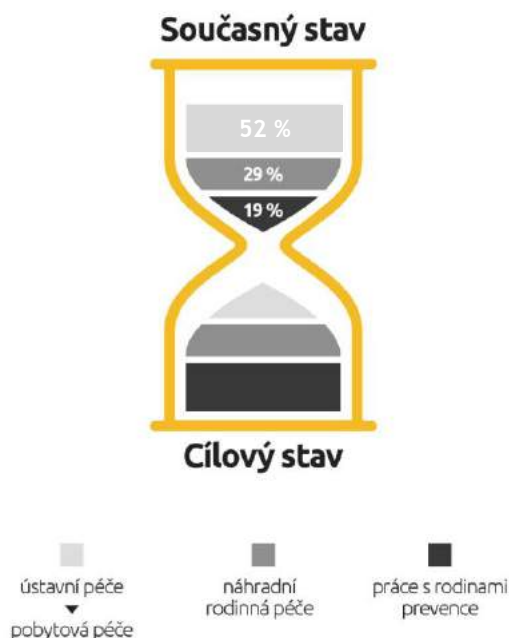
Kampaně by nemohla vzniknout bez podpory společnosti Sun Marketing věnující se internetovému marketingu. „*Není nám jedno, co se kolem nás děje a sociální odpovědnost je pro nás samozřejmostí. Daří se nám a chceme se o to podělit s těmi, kteří to potřebují,*“ vysvětluje šéfka Sun Marketingu Sandra Gligić. „*Podporujeme ale jen projekty, které mají smysl, je za nimi vidět dobře odvedená práce a pomoc se dostane na správná místa. Dobrý start je jedním z takových projektů a já mám radost, že můžeme být jeho součástí a poskytnout pomocnou ruku,*“ říká Sandra Gligić.

Argumenty: Deprivace i zbytečné náklady

Petra Kačírková (ředitelka české pobočky organizace Lumos): „V roce 2015 bylo do kojeneckých ústavů přijato 1666 dětí, z toho jich tam však 70 % bylo umístěno na základě tzv. dobrovolného pobytu, tedy na **základě rozhodnutí rodičů**. 60 % dětí se vrátilo do své biologické rodiny, 44 % z nich dokonce do půl roku. To ukazuje, že pokud by existoval dostatek terénních sociálních služeb, které by pomohly v rodině, **nemusela by se většina těchto dětí s velkou pravděpodobností do ústavní péče vůbec dostat.**“

Klára Laurenčíková (předsedkyně Výboru pro práva dítěte): „Jeden měsíc v kojeneckém ústavu vyjde státní pokladnu na zhruba 47 tisíc korun, měsíc dítěte v přechodné pěstounské péči na zhruba 35 tisíc korun. Nejde ale jen o dvanáctitisícový rozdíl mezi jednotlivými typy péče, je potřeba si uvědomit, že **společnost bude do následků ústavní péče investovat ještě mnohokrát.**“

Nejmenší díl ze státního rozpočtu je vydáván na preventivní práci, naopak nejvíce peněz spolkně péče ústavní. Tento „trojúhelník“ je potřeba otočit tak, aby se rodinám dostávala včasná a efektivní pomoc a **děti z nich nemusely odcházet do jakéhokoliv typu náhradní péče.**“

Linda Jablonská (režisérka filmu V nejlepší zájmu dítěte): „Každý den je v Česku do kojeneckého ústavu umístěno **pět malých dětí**. Připadá mi vrcholně nespravedlivé, že tyto děti nemohou začít svůj život v jedné láskyplné náruči.“

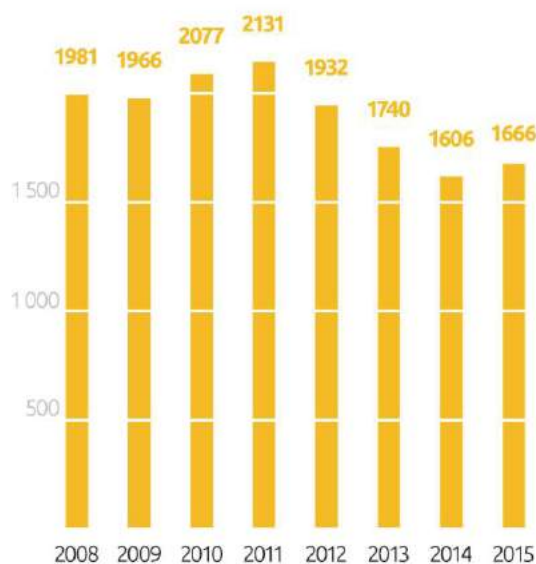
O problému se řadu let mluví, počet dětí v kojeneckých ústavech se ale snižuje jen pomalu.“

www.dobrystart.cz

Počty dětí přijatých do kojeneckých ústavů

Zdroj: Dobry Start dle údajů poskytlých z Ministerstva zdravotnictví ČR

Petra Kačírková (ředitelka české pobočky organizace Lumos): „Česká republika je navíc jednou z posledních zemí v Evropě, kde jsou děti do tří let umísťovány do ústavní péče. Ve většině zemí se tato praxe nepoužívá a v některých zemích je umísťování dětí limitováno zákonem. Například na Slovensku je to do šesti let, v Polsku do sedmi let. Podobný zákonný limit je stanoven např. v Rumunsku nebo Chorvatsku.“

STÁT	VĚKOVÁ HRANICE	DETAILY LEGISLATIVNÍHO UKOTVENÍ
 SLOVENSKO	6 let	Zákon o sociálně-právní ochraně dětí a sociální kuratele z roku 2005. Od 1. 1. 2012 je účinný zákaz umísťování dětí do 6 let.
 POLSKO	7-10 let	Zákon o podpoře rodin a systému náhradní péče z roku 2011, od 1. 1. 2015 platí zákaz umísťování dětí do 7 let, zákaz do 10 let bude platit od 1. 1. 2020.
 MAĎARSKO	12 let	Zákon o dětech ukotvil zákaz umísťování dětí do 12 do ústavní péče s účinností od 1. 1. 2014.
 CHORVATSKO	7 let	Zákon o sociálním zabezpečení z roku 2011 zakázal umísťování dětí do 7 let do ústavní péče.
 SRBSKO	3 roky	Zákon o sociální ochraně z roku 2010 ukotvil zákaz umísťování dětí do 3 let do ústavní péče.
 RUMUNSKO	3 roky	V roce 2005 byl přijat zákon zakazující umísťování dětí do 2 let do ústavní péče, v roce 2014 byla věková hranice zvýšena na 3 roky.

Zdeněk Soudný (ředitel Dobré rodiny, o. p. s.): „**I krátký pobyt** v kojeneckém ústavu **může na dětech zanechat celoživotní a nenapravitelné následky** v podobě deprivace a poruch citového pouta (attachmentu). Myslet si, že dítě potřebuje jen jídlo, hračky a spánek, je návrat do doby dávno minulé. Základní a naprosto zásadní potřebou malého dítěte je především jedna stálá blízká pečující osoba, kterou v kojeneckých ústavech děti nemají.“

Zuzana Müllerová (psycholožka, Dobrá rodina, o. p. s.): „Sociální a emocionální zdraví dítěte vyplývá z kvality citového pouta mezi dítětem a pečovatelem. Pokud stát opuštěným dětem neumožňuje naplnit potřebu citového pouta k jedné výlučné pečující osobě, vystavuje tyto děti riziku vzniku reaktivní poruchy attachmentu a komplexního vývojového traumatu. **Komplexní vývojové trauma svým dětem zapříčiňují také zanedbávající a týrající rodiče. Proto jsou děti těmto rodičům odebírány. Kdo děti odebere špatně pečujícímu státu?**“

Když novorozenec v ústavu nemá uspokojeny potřeby správným způsobem a včas, nachází se **ve stavu chronického stresu**. Stres u dítěte může účinně zmírňovat pouze výlučná a důkladně pečující osoba. Když dítě pro sebe takovou osobu nemá, **jeho organismus produkuje nadměrné dávky stresového hormonu kortizolu**. Funkcí kortizolu je aktivace těla, aby stres zvládlo. Pokud se kortizol v organismu hromadí, ničí neurony v těch strukturách mozku, které jsou klíčové pro sociální interakce. **Mozek dítěte se kvalitativně i kvantitativně mění.**“

Helena Třeštíková (dokumentaristka): „Lidé, kteří prošli ústavní péčí, vzhledem k tomu častěji končí jako nezaměstnaní, **téměř každý druhý z nich spáchal trestný čin nebo se stal jeho obětí** a také jejich děti často končí v ústavní péči. Při své práci jsem se setkala s mnoha smutnými lidskými příběhy, které měly začátek právě v nešťastném dětství.“

Veronika Hofrová (psycholožka a metodička transformace ve Zlínském kraji, který vloni jako první a dosud jediný kraj v republice zrušil kojenecké ústavy, STROP, o. p. s.): „Ve Zlínském kraji už nemáme **žádné kojenecké ústavy**. Nejsou potřeba. Malé děti, které musí odejít ze své rodiny, jsou umísťovány do pěstounské péče na přechodnou dobu.“

Oba kojenecké ústavy, které v kraji působily, ukončily svou činnost v září 2016. **Tato zařízení budou ale nadále poskytovat pomoc ohroženým dětem – jedno z nich formou podpory pro rodiny s dětmi s poruchami autistického spektra, druhé jako služba krizové pomoci pro rodiny s dětmi. Snažíme se držet motta, že dítě nemá odcházet za pomoci ze své rodiny, ale pomoc má přijít za ním do jeho rodiny.**

Ukončení činnosti kojeneckých ústavů v kraji a jejich transformace na poskytovatele nových služeb je jedním z kroků, kterými se snažíme zlepšovat péči o děti. Snažíme se prohlubovat spolupráci mezi odborníky a službami v oblasti péče o dítě a rodinu, a to napříč resorty i odbornostmi.“

Osobnosti, které podpořily kampaň *Z rodiny doletí dál*

(stav k 21. březnu, další fotografie přibývají a budou přibývat)

*Fotografie rádi poskytneme médiím, pište si o ně na irena.hejdova@gmail.com.
Pozor, ne všechny jsou v tiskové kvalitě!*

Adam Gebrian architekt	Klára Vytisková zpěvačka
Albert Černý zpěvák	Lenka Krobotová herečka
Andrea Verešová modelka	Linda Bartošová novinářka
Anita Krausová herečka	Linda Jablonská režisérka
Anna Geislerová herečka	Markéta Stehlíková herečka
Bára Basiková, zpěvačka	Martha Issová herečka
Bára Poláková a Pavel Liška herečka a zpěvačka, herec	Michaela Maurerová herečka
Barbora Fabiánová produkční	Michal Dvořák hudebník
Berenika Kohoutová herečka	Milan Cais výtvarník a hudebník
Dita Pecháčková autorka kuchařek	Monika Drápalová módní návrhářka
Ester Geislerová produkční	Pavel Pafko chirurg
Halka Třešňáková herečka	Petra Nesvačilová herečka, režisérka
Helena Třeštíková režisérka	Petra Soukupová spisovatelka
Irena Hejdová scenáristka	Renata Langmannová modelka
Ivan Trojan herec	Robert Vano fotograf
Ivana Jirešová herečka	Roman Šebrle moderátor, olympijský vítěz v desetiboji
Jakub Polanka módní návrhář	Rut Kolínská zakladatelka hnutí mateřských center Síť pro rodinu
Jakub Žáček herec	soubor Dejvického divadla
Jana Bernášková herečka	Tomáš a Tamara Klusovi zpěvák a zpěvačka
Jana Plodková herečka	Tomina Jeřábek herec
Jiří Havelka herec a režisér	Václav Neužil herec
Jiří Vyoralék herec	Vlastina Svátková herečka
Jitka Schneiderová herečka	
Kamila Špráchalová herečka	
Kateřina Sokolová modelka	